

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **S.k.**, a.s., C.X., B., proti žalovaným 1/ **Ing. J.G.**, O.X., D.K., zast. JUDr. J.P., advokát, R.X., D.K., 2/ **P.B.**, B.X., R., a 3/ JUDr. V.H., V.X., B., **o zaplataenie 2.720.007,- Sk s prísl.**, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 47 Cb 660/93-335 zo dňa 16. septembra 2002, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 47 Cb 660/93-335 zo dňa 16. septembra 2002 v napadnutej časti vo vzťahu k žalovaným v 2. a 3. rade **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Rozhodnutie o trovách konania vo vzťahu k žalovanému v 1. rade **m e n í** tak, že žalobca **j e p o v i n n ý** žalovanému v 1. rade sumu 34.388,- Sk na účet jeho právneho zástupcu.

Žalovanému v 1. rade náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že žalovaného 1/ zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 497.307,- Sk, žalovaného 2/ zaplatiť žalobcovi sumu 191.700,- Sk a žalovaného 3/ zaplatiť žalobcovi sumu 1.883.083,- Sk. Vo zvyšku žalobu voči žalovanému 3/ zamietol. Žalovaného 1/ zaviazal žalobcovi nahradiť trovy konania vo výške 11.784,- Sk, žalovaného 2/ žalobcovi nahradiť trovy konania vo výške 4.579,60 Sk a žalovaného 3/ žalobcovi nahradiť trovy konania vo výške 44.697,- Sk. V odôvodnení

rozhodnutia uviedol, že žalovaní 1/ až 3/ zmluvou o založení konzorcia zo dňa 1.11.1991 podľa § 106za a nasl. Hospodárskeho zákonníka vytvorili združenie (konzorcium) za účelom vybudovania maloobchodnej siete pre predaj kníh a publikácií. Účastníci zmluvy sa v tejto zmluve dohodli, že každý člen konzorcia môže konať v mene konzorcia samostatne, ako aj na tom, že činnosť budú vykonávať prostredníctvom osobitného spoločného účtu. Žalovaný 1/ požiadal dňa 17.12.1991 písomne v mene členov konzorcia a na základe splnomocnenia zo dňa 11.12.1991 právneho predchodcu žalobcu o poskytnutie úveru vo výške 3.347.700,- Sk za účelom zaplataenia kúpnej ceny za vydražené prevádzkové jednotky podľa priložených zápisníc o dražbe, ktoré boli v tejto žiadosti presne špecifikované. Na základe uvedenej žiadosti uzavrel a podpísal žalovaný 1/ v mene členov konzorcia G. a právny predchodca žalobcu platnú zmluvu o poskytnutí úveru, z ktorej sú zaviazaní žalovaní 1/ až 3/ ako členovia konzorcia. Z predmetnej zmluvy č. 0191 čl. I. súd zistil, že úver bol poskytnutý na zaplataenie kúpnej ceny vydražených prevádzkových jednotiek v celkovej sume 3.347.700,- Sk, pričom úver bol splatný 30.11.1995. Podľa čl. II. bod 1 pôžička mala byť poskytnutá na účet č. X. a v čl. III. bod 1 si zmluvné strany dohodli, že príjemca finančných prostriedkov bude úver splácať v štvrtročných splátkach po 209.231,- Sk, realizovaných od marca 1992 do 30.11.1995, pričom výška poslednej splátky bola stanovená na 209.235,- Sk. Peňažný ústav zabezpečil poskytnutý úver zriadením záložného práva k vydraženým nehnuteľnostiam – prevádzkovým jednotkám i zásobám nachádzajúcim sa v týchto nehnuteľnostiach záložnými zmluvami č. 0191 a č. 0291 zo dňa 12.12.1991 uzavretými so žalovaným 2/ a 3/ a záložnými zmluvami č. 0491 a č. 0591 zo dňa 19.12.1991 uzavretými so žalovaným 1/. Z výpisu z úverového účtu Č. zo dňa 22.1.1992 súd zistil, že v prospech úverového účtu konzorcia G. R., poskytol žalobca finančné prostriedky vo výške 3.347.700,- Sk. Zo zápisnice z dražby č. 2 zo dňa 21.11.1991 vyplýva, že žalovaný 2/ vydražil prevádzkovú jednotku: K. v T. vrátane zásob za 213.000,- Sk, pričom zaplatil dražobnú zábezpeku vo výške 21.300,- Sk a podľa prílohy k zápisnici o dražbe č. 314 zostalo za vydraženú prevádzkovú jednotku doplatiť 191.700,- Sk na účet vedený v S., pobočka R., variabilný symbol č. X. Z potvrdenia adresovaného S., pobočka R. zo dňa 19.12.1991 vyplýva, že právny predchodca žalobcu poskytol pôžičku na zaplataenie prevádzkovej jednotky K. v T. vo výške 191.700,- Sk v prospech vydražiteľa P., R. (žalovaný 2/) s tým, že úhrada bude vykonaná z účtu č. X. v prospech účtu vedeného v S., pobočka R., variabilný symbol č. 0314, ktorý bol uvedený v prílohe k zápisnici o dražbe. Z fotokópie výpisu vedeného u právneho predchodcu žalobcu (V., a.s., B., pobočka D.) zo dňa 20.12.1991 súd

zistil, že z účtu zriadeného v prospech konzorcia G. R. Č. bola odpísaná suma 191.700,- Sk v prospech účtu X. vedeného v S., variabilný symbol č. X.

Zo zápisnice o dražbe č. 0664 zo dňa 17.11.1991 súd zistil, že žalovaný 3/ vydražil prevádzkovú jednotku: K., N., B. vrátane zásob za 2.000.500,- Sk, pričom zložil dražobnú zábezpeku vo výške 10.000,- Sk, takže podľa prílohy k zápisnici o dražbe č. 0664 zo dňa 17.11.1991 zostalo doplatiť kúpnu cenu vo výške 1.990.500,- Sk na účet vedený v S., pobočka B. č. X., variabilný symbol č. X. Z potvrdenia zo dňa 17.11.1991 vydaného komisiou pre privatizáciu národného majetku pre okres B. vyplýva, že žalovaný 3/ zložil dražobnú zábezpeku vo výške 10.000,- Sk. Z potvrdenia vydaného v prospech S., pobočka B. zo dňa 18.12.1991 vyplýva, že právny predchodca žalobcu V., a.s., pobočka D. povolil pôžičku na zaplatenie prevádzkovej jednotky K., N. B. vo výške 1.990.500,- Sk v prospech dražiteľa žalovaného 3/ s tým, že úhrada bude vykonaná z účtu X. v prospech účtu vedeného v S., pobočka B. č. X., variabilný symbol X. Z fotokópie výpisu vedeného vo V., D. zo dňa 19.12.1991 v prospech G. R. č. X. súd zistil, že z tohto účtu bola odpísaná suma 1.990.500,- Sk v prospech účtu X., variabilný symbol X., uvedeného v prílohe ku zápisnici o dražbe č. X.

Zo zápisnice o dražbe č. 3 zo dňa 4.10.1991 súd zistil, že žalovaný 3/ vydražil prevádzkovú jednotku: S., K. č. 090702, N., P. vrátane zásob za cenu 50.500,- Sk, pričom zložil dražobnú zábezpeku vo výške 10.000,- Sk, a preto podľa prílohy k zápisnici o dražbe č. 3 zostalo doplatiť kúpnu cenu vo výške 40.500,- Sk. Z potvrdenia vydaného v prospech S., pobočka P. zo dňa 18.12.1998 vyplýva, že právny predchodca žalobcu V., pobočka D. potvrdil, že povolil poskytnutie pôžičky na zaplatenie prevádzkovej jednotky S., K. č. 090702 v P.B. vo výške 40.500,- Sk v prospech vydražiteľa JUDr. V., B. s tým, že úhrada bude vykonaná z účtu č. X. v prospech účtu č. X., variabilný symbol X.

Zo zápisnice o dražbe č. 4 zo dňa 21.11.1991 vyplýva, že R., vydražili prevádzkovú jednotku S., K. č. 090300, D., vrátane zásob za kúpnu cenu 470.000,- Sk, pričom predmetnú zápisnicu o dražbe podpísal ako vydražiteľ žalovaný 1/ Ing. G. s tým, že bola zložená a zaplatená dražobná zábezpeka vo výške 10.000,- Sk. Podľa prílohy k zápisnici o dražbe č. 4 na vydraženú prevádzkovú jednotku zostalo vydražiteľovi doplatiť 460.000,- Sk na účet č. X., variabilný symbol X., vedený v S., pobočka D.. Z potvrdenia zo dňa 18.12.1991 a z fotokópie výpisu z účtu vedeného vo V., pobočka D.

zo dňa 20.12.1991 vyplýva, že v prospech G. R. z účtu č. X. bola odpísaná suma 460.000,- Sk v prospech účtu č. X. variabilný symbol X.

Zo zápisnice o dražbe č. 8 zo dňa 21.11.1991 súd zistil, že vydražiteľ R., D., vydražil prevádzkovú jednotku M., H. D., vrátane zásob za kúpnu cenu 675.000,- Sk, pričom zápisnicu o dražbe podpísal žalovaný 1/ Ing. G. a tento aj zaplatil dražobnú zábezpeku vo výške 10.000,- Sk. Z potvrdenia vydaného pre S., pobočka D., zo dňa 19.12.1991 vyplýva, že právny predchodca žalobcu V., pobočka D. povolil pôžičku na zaplatenie prevádzkovej jednotky M., D. vo výške 665.000,- Sk v prospech vydražiteľa R., D. s tým, že úhrada kúpnej ceny bude vykonaná z účtu X. v prospech účtu vedeného v S., pobočka D. č. X., variabilný symbol X., ktorý účet bol uvedený aj v prílohe k zápisnici o dražbe č. 08.

Z citovaných listinných dôkazov mal súd za preukázané, že právny predchodca žalobcu poskytol na základe úverovej zmluvy č. 0191 zo dňa 18.12.1991 finančné prostriedky celkovo vo výške 3.347.700,- Sk na účet konzorcia G. R. č. X. a z tohto účtu boli uhradené jednotlivé kúpne ceny za prevádzkové jednotky vydražené žalovanými v 1. až v 3. rade, špecifikovanými v citovaných zápisniciach o dražbe a to v prospech účtov uvedených v týchto zápisniciach.

Z fotokópie výpisu z účtu konzorcia G. R. Č. vedeného vo V., pobočka D. zo dňa 24.9.1992 a 23.6.1992 súd zistil, že v prospech tohto účtu bola uhradená dvakrát suma 209.231,- Sk žalovaným v 1. rade. Dňa 10.4.1992 bola v prospech uvedeného účtu pripísaná suma 209.231,- Sk, vložená cez pokladňu (č. pokladničného dokladu 20186332). Súd konštatoval, že žalovaný v 1. rade čiastočne uhradil dlžnú sumu titulom poskytnutého úveru vo výške 627.693,- Sk. Nesplatená časť úveru, ktorú žalobca od žalovaného v 1. rade požaduje, je 497.307,- Sk, preto krajský súd voči žalovanému v 1. rade vyhovel vo výške 497.307,- Sk.

Voči žalovanému v 2. rade si žalobca uplatnil pohľadávku vo výške 191.700,- Sk. Súd mal za preukázané, že na zaplatenie kúpnej ceny prevádzkovej jednotky vydraženej žalovaným v 2. rade (K. Č.) bola z úveru poskytnutého žalobcom použitá suma 191.700,- Sk. Žalovaný v 2. rade nepreukázal, že dlžnú časť úveru vo výške 191.700,- Sk zaplatil na účet žalobcu, a preto ho zaviazal k zaplateniu dlžnej sumy 191.700,- Sk.

V časti o zaplatenie 2.031.000,- Sk, ktorú si žalobca uplatnil voči žalovanému v 3. rade, mal súd za preukázané, že na zaplatenie kúpnych cien za prevádzkové jednotky vydražené žalovaným v 3. rade bola z úveru poskytnutého žalobcom na účet konzorcia G. R. použitá suma 2.031.000,- Sk (1.990.500,- Sk a 40.500,- Sk). Súd prihliadol k námietke premlčania vznesenej žalovaným v 3. rade s poukazom na ust. § 130, § 131, § 131a/, § 131b/ ods. 1 Hospodárskeho zákonníka. Voči žalovanému v 3. rade si žalobca svoj nárok uplatnil na súde dňa 18.10.1996, súd preto považoval za premlčaný nárok na zaplatenie časti úveru – konkrétne splátok splatných od 25.3.1992 do 25.9.1993. Nárok na zaplatenie dlhu vo výške 1.880.083,- Sk (splátky úveru splatné štvrťročne 25.12.1993 až do 30.11.1995 t.j. 8-krát po 209.231,- Sk plus 208.235,- Sk) považoval súd za oprávnený a uplatnený v lehote. Z uvedeného dôvodu súd preto žalovaného v 3. rade zaviazal k zaplateniu sumy 1.883.083,- Sk na účet žalobcu a vo zvyšku o zaplatenie 147.917,- Sk súd žalobu voči žalovanému v 3. rade zamietol. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti rozsudku krajského súdu podali odvolanie všetci žalovaní.

Žalovaný v 1. rade podal odvolanie len proti trovám konania a navrhol rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zmeniť tak, že odvolací súd zaviaže žalobcu na náhradu trov právneho zastúpenia žalovanému v 1. rade vo výške 73.303,- Sk, čo predstavuje pomernú časť trov vzhľadom na hodnotu veci.

Žalovaný v 2. rade v odvolaní vzniesol námietku premlčania. Poukázal na to, že podľa zmluvy o pôžičke zo dňa 18.12.1991 nastala splatnosť 25.3.1992. Žaloba proti nemu bola uplatnená až 17.10.1993. Poukázal na to, že žalobca mohol od ktoréhokoľvek zo žalovaných žiadať akúkoľvek čiastku, prípadne celú, ale on zvolil uplatnenie konkrétnej čiastky voči jednotlivým žalovaným. Navrhol, aby odvolací súd voči nemu rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietne.

Žalovaný v 3. rade v odvolaní žiadal, aby odvolací súd zmenil voči nemu napadnutý rozsudok tak, že žalobu zamietne, alebo aby rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal legitimitu zmluvy o pôžičke, právne postavenie žalovaných vo vzťahu k žalobcovi, solidárnu zodpovednosť, výšku uplatnených nárokov, premlčanie

a reálne plnenie. Namietol, že žalobca bol v rozhodujúcom čase len organizačnou zložkou – odštepným závodom iného subjektu V., a.s., B. a nemohol byť ani účastníkom právnych vzťahov v danom prípade zmluvnou stranou zmluvy o pôžičke. S poukázaním na § 106 za nasl. Hospodárskeho zákonníka namietal, že konzorcium nie je právnickou osobou, nemá právnu subjektivitu, a preto nemôže mať právne relevantné postavenie zmluvnej strany na zmluve o pôžičke. Žalovaný v 1. rade nemohol zastupovať neexistujúci subjekt a nemohol uzavrieť platnú zmluvu o pôžičke a žalovaný v 3. rade, preto nie je v žiadnom zmluvnom vzťahu so žalobcom, a teda ani v postavení dlžníka. Zo žiadosti o úver zo dňa 17.12.1991 vyplýva individuálny záväzok žalovaného v 1. rade, že žalobcovi splatí úver (t.j. celý) do 30.11.1995 rovnomernými štvrtročnými splátkami zo svojho bežného účtu na účet pobočky. Žalobou zo dňa 22.11.1993 žiadal žalobca zaviazať žalovaného v 1. rade na celý dlh. Pri rozšírení žaloby o ďalších žalovaných bola žalovaná pohľadávka ešte „spoločná a nerozdielna“. Žalobca však až 10.11.1997 resp. 1.12.1997 jednoznačne rozhodol rozdeliť celý dlh na tri konkrétne čiastky a uplatnil ich individuálne voči žalovaným v 1. až v 3. rade. Započítanie splatenej časti dlhu vo výške 627.693,- Sk výlučne v prospech žalovaného v 1. rade poukazuje na nesprávnu aplikáciu solidárnej zodpovednosti. Do rámca solidárnej zodpovednosti dlhu zahrnul súd I. stupňa subjekt R., pričom pod týmto obchodným menom nefiguruje na zmluve o pôžičke. Krajský súd tento individuálny dlh 1.125.000,- Sk (kúpna cena žalovaného v 1. rade) protiprávne započítal do celkovej sumy dlhu, resp. ho neodpočítal, hoci mal tak urobiť, nakoľko sa jedná o subjekt mimo danej veci. Podľa jeho názoru nemôže byť právnym titulom plnenie zo záväzku z úverovej zmluvy (Zmluvy o pôžičke), ale len neoprávnený majetkový prospech podľa § 123 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka, nakoľko išlo o plnenie bez právneho dôvodu. Znovu vzniesol námietku premlčania s poukázaním na ust. § 130 a § 131b ods. 2 Hospodárskeho zákonníka, podľa ktorého je tu stanovená subjektívna 2-ročná lehota. Nárok voči žalovanému v 3. rade bol uplatnený až 10.11.1997, kedy došlo k individualizácii a konkretizácii nároku voči žalovanému v 3. rade. V článku III. bod 2 písm. f/ zmluvy o pôžičke je uvedené, že pobočka je oprávnená žiadať zaplatenie úveru aj pri nezaplatení dvoch po sebe nasledujúcich splátkach, čo aj žalobca urobil. Tým sa stal splatný celý dlh, nakoľko dňom 25.3.1993 sa stala splatná celá suma úveru (upomienky žalobcu boli 8.4.1993, 11.8.1993 a 6.9.1993). Žaloba na žalovaného v 3. rade bola uplatnená až 10.11.1997. Žalovaný v 3. rade nikdy nebol v zmluvnom vzťahu so žalobcom. Žalovaný v 1. rade poskytol žalovanému v 3. rade svoju vydraženú prevádzku, teda všetky tržby boli odvádzané na účet žalovaného v 1. rade. Žalovaný v 1. rade prevádzkovo prevádzku

žalovaného v 3. rade od 19.12.1991 do 1.9.1992. Skutočnosť, že žalovaný v 3. rade nebol vo vzťahu so žalobcom, ale len so žalovaným v 1. rade, svedčí faktúra žalovaného v 1. rade voči žalovanému v 3. rade č. 21/127/92 zo dňa 28.8.1993 výslovne na sumu 2.000.000,- Sk (cena vydraženej prevádzky žalovaného v 3. rade) ako aj dobropis č. 1/9.93 zo dňa 15.9.1993 na čiastku 10.000,- Sk, ktorá bola uhradená na dražbe ako dražobná zábezpeka. Prostriedky z prevádzky žalovaného v 3. rade boli na účet konzorcia prijímané, z ktorého sa predmetný úver mal hradiť žalovaným v 1. rade, ako jeho záväzok. Je nesprávny záver súdu o premlčaní časti nároku žalobcu, spočívajúci v nezaplatených splátkach za obdobie 25.3.1992 – 25.9.1993 a o nepremlčaní zvyšku nesplateného nároku. Je toho názoru, že nárok je premlčaný voči žalovanému v 3. rade ako celok, nakoľko vzhľadom k ustanoveniu bodu III.2.c.b.a f/ zmluvy sa dlh stal splatným nezaplatením dvoch po sebe idúcich splátok a v zmysle ust. § 131 a,b ods. 1 Hospodárskeho zákonníka 3-ročná lehota uplynula voči žalovanému v 3. rade pred dňom uplatnenia na súde 17.10.1996. Pri započítaní dvoch splátok v roku 1992 sa zročným stal celý dlh najneskôr v januári 1993 a žaloba voči nemu bola podaná po premlčacej 3-ročnej lehote.

O odvolaniach žalovaných rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č.k. 4 Obo 37/03-416 zo dňa 25. marca 2004 tak, že rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 47 Cb 660/93-335 zo dňa 16. septembra 2002 v napadnutej časti vo vzťahu k žalovanému v 2. rade a žalovanému v 3. rade zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému v 3. rade na účet zástupcu náhradu trov konania 83.796,- Sk. Žalovanému v 2. rade náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie o trovách konania vo vzťahu k žalovanému v 1. rade zmenil tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému v 1. rade sumu 34.388,- Sk na účet jeho právneho zástupcu. Žalovanému v 1. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca uzavrel platnú zmluvu o poskytnutí úveru, z ktorej sú zaviazaní žalovaní ako členovia konzorcia. Solidarita žalovaných je založená právnym predpisom – ust. § 106zb Hospodárskeho zákonníka. Pri pasívnej solidarite môže veriteľ požadovať celé plnenie od ktoréhokoľvek spoločne zaviazaného dlžníka. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne. Pasívna solidarita zakladá úpravu vnútorného vzťahu medzi dlžníkmi, preto nemôže byť vecou veriteľa, aby do tohto vzťahu vstupoval a určoval výšku dlhu jednotlivých dlžníkov. V prejednávanej veci mali účastníci združení v konzorciu založený spoločný účet, na ktorý všetci prispievali a z ktorého boli

realizované úhrady v prospech veriteľa. Nie je preto možné plnenie, ktoré bolo poskytnuté na splatenie úveru, započítať iba na záväzok žalovaného v 1. rade a keďže ide o solidárny záväzok s nedelenou povinnosťou splácať dohodnuté splátky úveru, nemožno ani otázku premlčania posudzovať voči každému zo žalovaných samostatne. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že ak je daná solidarita dlžníkov, žalobca nemôže žiadať delené plnenie v ním stanovenej výške, preto rozsudok v napadnutej časti vo vzťahu k žalovanému v 2. a 3. rade podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu zamietol. O odvolaní žalovaného v 1. rade proti výroku o trovách konania podľa ust. § 220 ods. 1 O.s.p. zmenil tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému v 1. rade 34.388,- Sk.

Proti rozsudku odvolacieho súdu č.k. 4 Obo 37/03 zo dňa 25. marca 2004 podal dovolanie žalobca s poukázaním na ust. § 238 ods. 1 O.s.p. Podľa jeho názoru odvolací súd nesprávne právne posúdil a rozhodol vec. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu.

O dovolaní žalobcu rozhodol dovolací súd rozsudkom č.k. 1 Obdo V 69/2004 zo dňa 31. júla 2006 tak, že rozsudok Najvyššieho súdu SR č.k. 4 Obo 37/03-416 zo dňa 25. marca 2004 zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie. Vyslovil právny názor, že pri solidárnych záväzkoch má veriteľ samostatnú pohľadávku voči každému spoludlžníkovi a môže vymáhať splnenie záväzku v celom rozsahu, alebo jeho časť voči jednému alebo niekoľkým alebo všetkým spoludlžníkom, a to súčasne alebo postupne. Z ustanovenia o pasívnej solidarite vyplýva, že je to sám veriteľ, ktorý rozhoduje, u ktorého dlžníka dlh uplatňuje a z obsahu ustanovenia nevyplýva, že tým, že by solidárny záväzok veriteľ rozdelil tak, že uplatní z neho iba časť, prípadne by celý záväzok uplatnil tak, že ho rozdelí medzi dlžníkov bez toho, že by zo zmluvy o úvere, zakladajúcej solidárny záväzok podiely dlhu pre jednotlivých dlžníkov vyplývali, si veriteľ zmaril možnosť pre úspešné uplatnenie dlhu vyplývajúceho zo solidárneho záväzku. Pri solidárnych záväzkoch má veriteľ samostatnú pohľadávku voči každému spoludlžníkovi a môže vymáhať splnenie záväzku v celom rozsahu, alebo jeho časť voči jednému alebo niekoľkým alebo všetkým spoludlžníkom, a to súčasne alebo postupne. Splnenie záväzku jedným dlžníkom spôsobuje voči veriteľovi zánik záväzkov ostatných dlžníkov. Každý zo spoludlžníkov je povinný plniť záväzok v celom rozsahu, ale veriteľovi má byť plnený záväzok iba raz.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal vec podľa ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a po prejednaní odvolaní žalovaných podľa ust. § 214 ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že odvolania žalovaných sú dôvodné.

Je nesporné, že žalovaní v 1. až 3. rade zmluvou o založení konzorcia zo dňa 1.11.1991 podľa § 106za a nasl. Hospodárskeho zákonníka vytvorili združenie (konzorcium) za účelom vybudovania maloobchodnej siete pre predaj kníh a publikácií. Účastníci zmluvy sa v tejto zmluve dohodli, že každý člen konzorcia môže konať v mene konzorcia samostatne, ako aj na tom, že činnosť budú vykonávať prostredníctvom osobitného spoločného účtu. Žalovaný v 1. rade požiadal dňa 17.12.1991 písomne v mene členov konzorcia a na základe splnomocnenia zo dňa 11.12.1991 právneho predchodcu žalobcu o poskytnutie úveru vo výške 3.347.700,- Sk za účelom zaplatenia kúpnej ceny za vydražené prevádzkové jednotky podľa priložených zápisníc o dražbe, ktoré boli v tejto žiadosti presne špecifikované. Na základe uvedenej žiadosti uzavrel a podpísal žalovaný v 1. rade v mene členov konzorcia G. a právny predchodca žalobcu platnú zmluvu o poskytnutí úveru, z ktorej sú zaviazaní žalovaní v 1. až 3. rade ako členovia konzorcia solidárne podľa § 106zb Hospodárskeho zákonníka. Z predmetnej zmluvy č. 0191 čl. I. súd zistil, že úver bol poskytnutý na zaplatenie kúpnej ceny vydražených prevádzkových jednotiek vydražených žalovanými v 1. až 3. rade v celkovej sume 3.347.700,- Sk, pričom úver bol splatný dňa 30.11.1995. Podľa čl. II. bod 1. pôžička mala byť poskytnutá na účet č. X. a v čl. III. bod 1 si zmluvné strany dohodli, že príjemca finančných prostriedkov bude úver splácať v štvrtročných splátkach po 209.231,- Sk, realizovaných od marca 1992 do 30.11.1995, pričom výška poslednej splátky bola stanovená na 209.235,- Sk. Splátky boli povinní realizovať k 25. dňu posledného mesiaca príslušného štvrtroka zo svojho bežného účtu na účet pôžičky. Podľa čl. III, bod 2. písm. f/ zmluvy veriteľ bol oprávnený žiadať zaplatenie úveru, pôžičky aj pri nezaplatení dvoch po sebe nasledujúcich splátkach. Z fotokópie výpisu z účtu konzorcia G. R. Č. vedeného vo V., pobočka D. zo dňa 23.6.1992 a 24.9.1992 súd zistil, že v prospech tohto účtu bola uhradená dvakrát suma 209.231,- Sk žalovaným v 1. rade. Dňa 10.4.1992 bola v prospech uvedeného účtu pripísaná suma 209.231,- Sk, vložená cez pokladňu (č. pokladničného dokladu 20186332). Právny predchodca žalobcu podal žalobu dňa 17.11.1993 len proti žalovanému v 1. rade. Podaním zo dňa 15.10.1996, doručeným súdu dňa 17.10.1996 upresnil petit tak, že rozšíril žalobu na žalovaných v 1. až 4. rade o zaplatenie 2.720.007,- Sk s prísl. Na pojednávaní pred Najvyšším súdom SR dňa 10.12.1998 upravil petit tak, že žiadal od každého

z nich konkrétnu čiastku po čiastočnom späťvzátí žaloby. Voči žalovanému v 1. rade sa domáhal zaplata 497.307,- Sk, voči žalovanému v 2. rade si uplatnil sumu 191.700,- Sk a od žalovaného v 3. rade požadoval zaplata 2.031.000,- Sk.

Krajský súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému v 1. rade povinnosť zaplata žalobcovi sumu 497.307,- Sk, žalovanému v 2. rade sumu 191.700,- Sk a žalovanému v 3. rade sumu 1.883.083,- Sk. Vo zvyšku voči žalovanému v 3. rade žalobu zamietol z dôvodu čiastočného premlčania nároku. V odvolacom konaní vzniesol námietku premlčania aj žalovaný v 2. rade.

Podľa ust. § 130 veta prvá Hospodárskeho zákonníka majetkové právo, ktoré nebolo uplatnené v ustanovenej dobe na príslušnom orgáne, sa premlčuje.

Podľa ust. § 131a Hospodárskeho zákonníka pokiaľ nie je v zákone ustanovené inak, je premlčacia lehota trojročná a plynie odo dňa, keď sa mohlo uplatniť právo po prvý raz. Pri právach, ktoré sa musia uplatniť najprv u povinného subjektu, plynie premlčacia lehota odo dňa, keď sa právo takto uplatnilo.

Podľa ust. § 131b ods. 1 Hospodárskeho zákonníka premlčacia lehota opakujúcich sa plnení (napr. pri splátkach) začína plynúť ohľadne jednotlivých častí plnenia (splátok) odo dňa ich splatnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej časti plnenia stane splatným celý dlh, začne plynúť premlčacia doba odo dňa splatnosti nesplnenej časti plnenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že veriteľ pri solidárnych záväzkoch má právo vymáhať splnenie záväzku v celom rozsahu od všetkých dlžníkov, alebo jeho časť voči jednému alebo niekoľkým alebo všetkým dlžníkom a to súčasne alebo postupne. V danom prípade žalobca rozšíril žalobu zo dňa 17.11.1993, ktorou sa domáhal zaplata poskytnutého úveru len od žalovaného v 1. rade o žalovaných v 2. a 3. rade dňa 17.10.1996. Na pojednávaní dňa 10.11.1997 rozdelil uplatnený dlh zo zmluvy č. 0191 zo dňa 18.12.1991 medzi žalovaných v 1. až 3. rade na konkrétne sumy. Vzhľadom na to, že obaja žalovaní vzniesli námietku premlčania s poukázaním na ust. § 130, § 131, § 131a Hospodárskeho zákonníka je potrebné skúmať, kedy žalobca podľa čl. III. bod 2 písm. d/ Zmluvy žiadal od žalovaného v 2. a 3. rade zaplata celého úveru pri nezaplata dwoch po sebe nasledujúcich

splátkach. Je nesporné, že na úver boli splatené tri štvrt'ročné splátky po 209.231,- Sk a to 10.4.1992, 23.6.1992 a 24.9.1992, ktoré žalobca započítal na splatenie čerpanej časti úveru žalovaným v 1. rade. V spise sa nachádza len upomienka žalobcu zo dňa 6.9.1993 adresovaná žalovanému v 1. rade na zaplatenie dlhujúcich splátok úveru podľa viacerých úverových zmlúv. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s právnym názorom krajského súdu, že nárok žalovaného v 3. rade je premlčaný za splátky úveru od 25.3.1992 do 25.9.1993 a nárok na zaplatenie dlhu vo výške 1.880.083,- Sk (splátky úveru splatné štvrt'ročne od 25.12.1993 až do 30.11.1995 t.j. 8-krát po 209.231,- Sk plus 208.235,- Sk) je oprávnený a uplatnený v lehote. Zo spisu nie je zrejmé, či sa celý dlh nestal splatným skôr, než bolo pôvodne dohodnuté v zmluve o úvere, a to vzhľadom na omeškania dlžníkov s jeho splácaním. Okrem toho, keďže ide o solidárny dlh všetkých troch žalovaných, povinnosť splácať dohodnuté splátky sa týkala všetkých troch vo výške zodpovedajúcej ich pomeru na celkovom dlhu. Premlčacia lehota preto nemohla plynúť iba jednému z nich, ale všetkým rovnako s prihliadnutím na výšku ich dlhu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. v napadnutej časti žalovanému v 2. rade uloženej povinnosti zaplatiť žalobcovi 191.700,- Sk a žalovanému v 3. rade uloženej povinnosti zaplatiť 1.883.083,- Sk, vrátane im uloženej povinnosti nahradiť žalobcovi trovy konania zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom bude jeho úlohou zistiť, kedy žalobca vyzval žalovaných v 2. a 3. rade na splnenie celého dlhu pre nezaplatenie dvoch splátok poskytnutého úveru a vo veci znovu rozhodnúť s prihliadnutím na ust. § 130, § 131a, § 131b ods. 1 Hospodárskeho zákonníka vzhľadom na vznesené námietky premlčania žalovanými v 2. a 3. rade.

V novom konaní rozhodne krajský súd aj o trovách odvolacieho a dovolacieho konania vo vzťahu voči žalovaným v 2. a 3. rade.

Pretože dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu, odvolací súd znova rozhodol aj o odvolaní žalovaného v 1. rade proti výroku o trovách konania, a to tak, že napadnutý výrok o trovách konania vo vzťahu k žalovanému v 1. rade zmenil podľa ust. § 220 O.s.p. tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť mu 34.388,- Sk.

Žalobca uplatnil proti žalovanému 1/ nárok na zaplatenie 4.218.822,- Sk a na pojednávaní dňa 18.12.1998 vzal žalobu v časti prevyšujúcej sumu 497.307,- Sk proti žalovanému v 1. rade späť. Žalobca zaviniť, že v časti o 3.721.515,- Sk bolo konanie zastavené a v časti o 497.307,- Sk bol v konaní žalobca úspešný voči žalovanému 1/. Úspech žalobcu v konaní predstavuje 11,8% a úspech žalovaného 1/ predstavuje 88,2%, preto čistý úspech žalovaného 1/ v konaní je 76,4%. Počas konania vznikli žalovanému 1/ trovy právneho zastúpenia za štyri úkony právnej pomoci zo sumy 4.218.822,- Sk (prevzatie veci 24.9.1997, vyjadrenie k odvolaniu z 8.1.1998 a jeho doplnenie z 26.11.1998, účasť na pojednávaniach 26.9.1997 a 10.12.1998) po 6.320,- Sk a paušálne náhrady výdavkov štyrikrát po 70,- Sk (§ 13 ods. 1, § 16 ods. 1 písm. a/c/d/, § 19 ods. 3 vyhl.č. 240/1991 Zb). Po zmene a čiastočnom späťvzatí žaloby zostala predmetom sporu suma 497.307,- Sk, kde právny zástupca vykonal dva úkony právnej pomoci (účasť na pojednávaní 12.4.2002 a 13.9.2002) po 9.623,- Sk, čo spolu dvakrát s paušálnou náhradou výdavkov po 100,- Sk predstavuje sumu 19.446,- Sk (§ 13 ods. 1, § 16 ods. 1 písm. d/, § 24 ods. 3 vyhl.č. 163/2002 Z.z.). Trovy žalovaného 1/ celkom predstavujú 45.010,- Sk, z čoho 76,4% je 34.387,64 Sk, po zaokrúhlení 34.388,- Sk.

Žalovaný v 1. rade žiadal priznať trovy právneho zastúpenia vo výške 73.303,- Sk, avšak bol úspešný len v sume 34.388,- Sk. Keďže pomer úspechu žalovaného v 1. rade sa približne rovná pomeru jeho neúspechu, Najvyšší súd Slovenskej republiky mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 142 ods. 2 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 15. apríla 2008

JUDr. Zuzana Ď u r i š o v á , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: